

NOTAT

Oversigt over initiativer til styrkelse af indsatsen mod finansiel kriminalitet

1. Administrative bødeforelæg
2. Udvidet oplysningsforpligtigelse
3. Finanstilsynets adgang til oplysninger
4. Styrkelse af whistleblowerordning
5. Hjemmel til påbud mod at optage nye kundeforhold
6. Fælles infrastruktur
7. Udvidelse af strafansvar for afgivelse af urigtige oplysninger
8. Forlængelse af forældelsesfristen
9. Skærpelse af sanktionerne for revisorer
10. Skærpet ansvarsvurdering
- 11-12. Ressourcer og organisering af Finanstilsynet
13. Øgede krav til Finanstilsynets bestyrelse
14. Vidensklausuler
15. Styrket myndighedssamarbejde – og koordinering
16. Sagkundskab ved domstolsbehandlingen
17. Evaluering

FAKTAARK

Initiativ 1: Administrative bødeforelæg

Beskrivelse af initiativ:

Finanstilsynet får en ny og bred adgang til at sanktionere overtrædelser af hvidvaskloven med administrative bødeforelæg.

Der fremsættes lovforslag herom i folketingssamlingen 2019/2020.

Bemærkninger:

Finanstilsynet har i dag adgang til på enkelte retsområder at udstede administrative bødeforelæg, når betingelserne herfor er opfyldt. I hvidvaskloven har Finanstilsynet imidlertid ikke hjemmel til at udstede administrative bødeforelæg for overtrædelser af loven.

I andre EU-lande, bortset fra Estland og Irland, har tilsynsmyndighederne muligheder for at udstede lignende sanktioner for overtrædelser af hvidvaskloven.

En hjemmel til at udstede administrative bødeforelæg i konkrete hvidvasksager vil kunne smidiggøre sagsbehandlingen. Samtidig vil det medføre, at Finanstilsynet i sådanne sager vil kunne følge sagen "helt til dørs". Den samme sag skal således ikke nødvendigvis først behandles af Finanstilsynet, hvorefter den skal undergå delvis fornyet behandling af anklagemyndigheden.

Med henblik på at sikre, at Finanstilsynet kan håndhæve overtrædelser af hvidvaskreguleringen mere effektivt, får Finanstilsynet en ny og bred adgang til at udstede administrative bødeforelæg i forhold til overtrædelser af hvidvaskloven. Det klare formål er, at adgangen til at udstede administrative bødeforelæg skal sikre Finanstilsynets mulighed for at sanktionere lovovertrædelser hurtigere og mere effektivt end tilfældet er i dag.

Den brede adgang vil betyde, at der kan gives bødeforelæg i komplicerede sager, som kræver en nærmere skønsmæssig vurdering. Finanstilsynet vil f.eks. få mulighed for at udstede administrative bødeforelæg ved overtrædelse af centrale bestemmelser i hvidvaskloven, herunder eksempelvis virksomheders overholdelse af kravene til kundekendskabsprocedurer og underretningspligt. Det skal fastlægges nærmere, hvilke overtrædelser af hvidvaskloven en sådan mulighed skal gælde for.

Bevisvurderingen i en sag må ikke give anledning til væsentlig tvivl, og der skal således være tale om en klar lovovertrædelse. Det skyldes bl.a., at det ikke er muligt at straffe for samme lovovertrædelse to gange, og der

skal derfor være foretaget en vurdering af, at en politimæssig efterforskning af sagen ikke ville kunne føre til en højere bøde. Bødeniveauerne fastlægges endvidere nærmere i lovbemærkningerne på baggrund af de seneste skærper af bøderne i hvidvaskloven. Der vil ved fastsættelsen af bødeforelægget således skulle lægges vægt på transaktionernes omfang eller den mulige gevinst henholdsvis de sparede omkostninger, som virksomheden har haft ved ikke at overholde lovgivningen, og endeligt størrelsen på virksomhedens nettoomsætning på gerningstidspunktet. I forbindelse med udstedelse af bødeforelæg kan Finanstilsynet konsultere SØIK. Ligeledes vil virksomhedens betalingsevne og soliditet fortsat indgå i udmålingen af bøden.

Hvis bødeforelægget ikke accepteres af virksomheden, vil sagen skulle overgives til politiet og anklagemyndigheden med henblik på, at der rejses en straffesag ved domstolene.

Det danske retssystem bygger på et to-instansprincip, der betyder, at en anklaget i en straffesag har mulighed for at få en sag prøvet ved to retsinstanser, dvs. at den, som dømmes af en domstol i første instans, har ret til at anke dommen til en højere instans. To-instansprincippet er med til at sikre, at sager får det rigtige udfald, og er dermed med til at sikre retssikkerheden for den anklagede.

To-instansprincippet vedrører den anklagedes adgang til at få prøvet sin sag ved domstolene. En administrativ behandling af sagen kan derfor ikke erstatte behandlingen ved domstolene.

Finanstilsynet vil få en ny og bred adgang til at udstede administrative bødeforelæg i sager om overtrædelse af hvidvaskloven, og bødeniveauet skal fastsættes på baggrund af de seneste skærper af bødestraffen for overtrædelse af hvidvaskloven. Finanstilsynet får dermed mulighed for at udstede bødeforelæg af en meget betydelig størrelse. På den baggrund er det vurderingen, at der ikke bør ske en begrænsning af to-instansprincippet i disse sager.

Det er afgørende for en effektiv bekæmpelse af finansiel kriminalitet, at retsforfølgelsen er effektiv. Aftalepartierne noterer sig, at Justitsministeriet frem mod den næste flerårsaftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi har igangsat et arbejde med at undersøge politiets, anklagemyndighedens og SØIK's bekæmpelse af økonomisk kriminalitet med henblik på et markant løft af området. Herudover pågår der løbende i regi af Justitsministeriet et arbejde med optimering af sagsbehandlingstiden i straffesager generelt, herunder i forhold til f.eks. berømmelse af straffesager hos domstolene. Formålet er at forbedre muligheden for en hurtigere afgørelse af disse straffesager, end tilfældet er i dag.

FAKTAARK

Initiativ 2: Udvidet oplysningsforpligtelse

Beskrivelse af initiativet:

Finansielle virksomheder skal hurtigst muligt og af egen drift underrette Finanstilsynet om forhold, som virksomheden må indse er af væsentlig betydning for Finanstilsynets tilsyn med virksomheden.

Endvidere fastsættes det i lov om finansiel virksomhed, at finansielle virksomheder har pligt til straks at berigtige oplysninger afgivet til Finanstilsynet, hvis virksomheden efterfølgende konstaterer, at oplysningerne ikke har været korrekte eller kan give et misvisende billede af forholdene. Virksomhedernes manglende overholdelse af oplysnings- og berigtigelsespligterne skal kunne sanktioneres med bødestraf.

Der fremsættes lovforslag herom i folketingssamlingen 2019/2020.

Bemærkninger:

Nuværende retsgrundlag

Finansielle virksomheder har pligt til efter anmodning at give Finanstilsynet de oplysninger, der er nødvendige for tilsynets virksomhed, jf. § 347, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed (FIL). Lignende regler gælder efter de øvrige tilsynslove, f.eks. hvidvasklovens § 49, stk. 1.

Finansielle virksomheder er desuden underlagt forskellige oplysningspligter, hvor indberetningen til Finanstilsynet skal ske på eget initiativ. Virksomhederne er f.eks. forpligtet til straks at meddele Finanstilsynet oplysninger om forhold, der er af afgørende betydning for virksomhedens fortsatte drift, jf. FIL § 75, stk. 1.

Virksomhederne er ikke underlagt krav om af egen drift at give oplysninger om forhold, der generelt kan være relevante for Finanstilsynets tilsyn med virksomheden. Den finansielle lovgivning indeholder endvidere ikke en eksplicit pligt for virksomhederne til at berigtige oplysninger afgivet til Finanstilsynet, når virksomheden efterfølgende konstaterer, at oplysningerne ikke har været korrekte eller kan have været misvisende. Da berigtigelsespligten ikke fremgår eksplicit af loven, er det ikke muligt at straffe virksomhederne for at undlade at kontakte Finanstilsynet, hvis det viser sig, at tidligere afgivne oplysninger giver et forkert billede af forholdene.

Det er samtidig Finanstilsynets vurdering, at finansielle virksomheder kan være tilbageholdende med at informere Finanstilsynet om mulige problematiske forhold, hvis det ikke bliver vurderet klart påkrævet.

Oplysningspligter i Storbritannien

I Storbritannien gælder en bred pligt til af egen drift at give oplysninger til myndighederne på det finansielle område FCA (Financial Conduct Authority) og PRA (Prudential Regulation Authority), bl.a. i Fundamental Rule 7:

"Fundamental Rule 7:

A firm must deal with its regulators in an open and cooperative way and must disclose to the PRA appropriately anything relating to the firm of which the PRA would reasonably expect notice."

Oplysningspligten medfører, at virksomheder skal udvise åbenhed og samarbejdsvillighed overfor myndigheder samt af egen drift give oplysninger om virksomhedens forhold til tilsynsmyndighederne, når det med rimelighed kan forventes, at oplysningerne har interesse for myndighederne.¹

På baggrund af oplysninger fra Bank of England forvaltes oplysningspligten i praksis ved, at tilsynsmyndighederne i UK under henvisning til oplysningspligten tydeliggør over for de finansielle virksomheder, hvilke oplysninger de skal meddele til PRA. Det nærmere indhold af oplysningspligten præciseres via publikationer og andre tilkendegivelser fra tilsynsmyndighederne.

Mange af tilkendegivelserne om hvilke oplysninger, som tilsynsmyndighederne forventer at modtage, udformes på baggrund af kravene, der følger af direktiver og forordninger, f.eks. MiFID II (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU om markeder for finansielle instrumenter).

Brud på oplysningspligten kan sanktioneres, og tilsynsmyndigheden har tidligere tildelt bøder for overtrædelse af pligten.

Det er opfattelsen i UK, at oplysningspligten bidrager til, at tilsynsmyndighederne får relevante informationer fra de finansielle virksomheder, og at oplysningspligten er med til at sikre, at de finansielle virksomheder gøres opmærksomme på, at deres relation til tilsynsmyndighederne skal være åben og transparent.

Udvidet oplysningspligt for finansielle virksomheder

Formålet med initiativet er at imødegå risikoen for, at finansielle virksomheder er tilbageholdende med at informere Finanstilsynet om mulige problematiske forhold.

Med initiativet forpligtes finansielle virksomheder for det første til på et tidligt tidspunkt og af egen drift at underrette Finanstilsynet om forhold,

¹ Fundamentale rule 7 er fastlagt i "The PRA Rulebook". En tilsvarende pligt til FCA fastlagt i "The FCA Handbook".

som virksomhederne må indse er af væsentlig betydning for Finanstilsynets tilsyn med virksomheden. Den nye bestemmelse skal fungere som en generel oplysningsforpligtelse, der supplerer de nuværende konkrete pligter til at foretage indberetning til Finanstilsynet, eksempelvis når en finansiel virksomhed er ved at komme i økonomiske vanskeligheder. Bestemmelsen vil derfor kunne fungere som en bred oplysningsforpligtelse i forhold til de nuværende, konkrete oplysningspligter.

Forventningen er, at lovændringen vil bidrage til, at Finanstilsynet i større omfang og på et tidligere tidspunkt end i dag får indsigt i oplysninger, der er af betydning for Finanstilsynets tilsynsvirksomhed. Oplysningspligten vil skulle gælde inden for rammerne af forbuddet mod selvinkriminering.

For det andet fastsættes det i lov om finansiel virksomhed, at finansielle virksomheder har pligt til straks at berigtige oplysninger afgivet til Finanstilsynet, når virksomheden efterfølgende konstaterer, at oplysningerne ikke har været korrekte eller kan give et misvisende billede af forholdene. Hvis virksomheden i god tro har afgivet oplysningerne og straks berigtiger oplysningerne, når virksomheden får viden om, at oplysningerne ikke var korrekte, kan virksomheden ikke straffes for at have afgivet urigtige eller misvisende oplysninger.

Virksomhedernes manglende overholdelse af oplysnings- og berigtigelsespligterne skal kunne sanktioneres med bødestraf i overensstemmelse med de gældende regler for udmåling af bøder, herunder under hensyntagen til overtrædelsernes omfang, grovhed mv.

FAKTAARK

Initiativ 3: Finanstilsynets adgang til oplysninger og tilsyn med sunde beslutningsprocesser

Beskrivelse af initiativ:

Finanstilsynet får adgang til at udpege en sagkyndig person, der efter mandat fra Finanstilsynet i en kortere periode kan følge den daglige drift af institutterne (herunder overvære bestyrelsesmøder). Muligheden kan anvendes i de tilfælde, hvor Finanstilsynet har givet et påbud m.v. for utilstrækkelige foranstaltninger til bekæmpelse af finansiel kriminalitet, eller hvor Finanstilsynet i øvrigt finder grundlag for, at der er væsentligt behov for nærmere at følge en virksomhed med henblik på at afdække mulige risici for finansiel kriminalitet.

Der fremsættes lovforslag herom i folketingssamlingen 2019/2020.

Bemærkninger:

Der er behov for, at Finanstilsynets forebyggende indsats mod finansiel kriminalitet, herunder hvidvask, får bedre mulighed for på et tidligere tidspunkt at få et øget indblik i informationer fra særligt større finansielle virksomheder for derigennem at kunne afdække mulige risici for overtrædelse af reglerne. Ligeledes er der behov for, at Finanstilsynet har bedre mulighed for at følge en virksomheds efterlevelse af påbud m.v., som Finanstilsynet har givet virksomheden for utilstrækkelige foranstaltninger til bekæmpelse af finansiel kriminalitet.

I disse situationer vurderes det at styrke Finanstilsynets indsigt, hvis Finanstilsynet får mulighed for at udpege en sagkyndig person, der efter mandat fra Finanstilsynet i en kortere periode kan følge, hvordan den pågældende virksomhed retter op på de konstaterede mangler, der ligger til grund for Finanstilsynets reaktion. Der bør være mulighed for at forlænge perioden, hvis der er berettiget grundlag herfor.

Den sagkyndige person kan være medarbejdere i Finanstilsynet eller advokater, revisorer og andre eksterne finansielle rådgivere med sagkundskab indenfor det område, hvor der er behov for, at virksomheden retter op.

Den udpegede sagkyndige person kan i samarbejde med instituttet bede om samtlige de informationer og data fra instituttet, som vedkommende vurderer relevant, ligesom personen kan overvære møder i diverse relevante beslutningsfora i instituttet, herunder overvære bestyrelsesmøder, for at observere det grundlag, som virksomhedens ledelse træffer beslutninger på baggrund af. Den sagkyndige person skal på baggrund af sine observationer og indsamlede data afrapportere til Finanstilsynet. Den sagkyndiges rolle kan karakteriseres som en observatør.

Initiativet bygger på erfaringer fra UK og Tyskland, hvor myndighederne har adgang til at indsætte personer i institutterne jf. boks 1 og boks 2 nedenfor.

Boks 1: den engelske model

England:

Det engelske FCA (Financial Conduct Authority) har ved lov en adgang til at udpege en person med særlig ekspertise ("skilled person"). FCA har udpeget et panel af personer med ekspertise på forskellige områder, som de kan bruge. Disse personer med særlig ekspertise kan bruges til at identificere, vurdere og måle risici ("diagnostic purpose"), til at spore udviklingen i identificerede risici ("monitoring purposes"), at begrænse og reducere risici ("preventive action") og endelig kan de bruges til at reagere på risici ("remedial action").

Ifølge FCA's hjemmeside kan en sagkyndig person blandt andet indsættes ved bekymringer vedrørende kvaliteten af systemer og kontroller, indikationer på finansiel kriminalitet eller hvidvask eller verificering af information, virksomheden har videregivet til FCA.

Boks 2: den tyske model

Tyskland:

Den tyske tilsynsmyndighed, BaFin, har mulighed for at kræve deltagelse i blandt andet bestyrelsesmøder i banker, men også generalforsamlinger mv. Repræsentanten fra BaFin har mulighed for at ytre sig til bestyrelsesmøder m.v., men kan ikke stille forslag, og er derfor ikke ansvarlig for de beslutninger, der træffes.

Erfaringerne med muligheden for at udpege en sagkyndig person skal indgå i evalueringen af hvidvaskområdet i 2020/begyndelsen af 2021, jf. initiativbeskrivelse 17, mhp. at vurdere om der er behov for at udvide anvendelsen af sagkyndige bredere på det finansielle område.

FAKTAARK

Initiativ 4: Styrkelse af whistleblowerordning - forbud mod tavshedsklausuler

Beskrivelse af initiativ:

Det præciseres, at der ikke må indgås aftaler, der afskærer ansatte i virksomheder fra at indberette oplysninger om overtrædelser eller potentielle overtrædelser af den finansielle lovgivning til Finanstilsynet (tavsheds-klausuler).

Der fremsættes lovforslag herom i folketingssamlingen 2019/2020.

Bemærkninger:

En whistleblower kan tilvejebringe helt afgørende information til myndighederne, især på det finansielle område for eksempelvis at stoppe hvidvask eller finansiering af terrorisme.

Det følger af gældende lovgivning, at en finansiel virksomhed skal have en whistleblowerordning, jf. § 75 a i lov om finansiel virksomhed, og at virksomheden ikke må udsætte ansatte for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger som følge af, at den ansatte har indberettet en virksomheds overtrædelse eller potentielle overtrædelse af den finansielle regulering til Finanstilsynet eller til en ordning i virksomheden, jf. § 75 b i lov om finansiel virksomhed. Denne bestemmelse kan ikke fraviges ved aftale til ugunst for den ansatte, jf. stk. 3. Lignende bestemmelser følger af en række andre love på det finansielle område.

Beskyttelsen af whistlebloweren efter § 75 b finder kun anvendelse, når der er indberettet oplysninger om virksomheden, dvs. når vedkommende har foretaget en indberetning. § 75 b regulerer ikke den situation, hvor en virksomhed aftaler med sine ansatte, at de ikke under eller efter ansættelsesforholdet kan indberette oplysninger til Finanstilsynet (tavsheds-klausul).

En sådan tavshedsklausul vurderes dog umiddelbart at være i strid med intentionerne bag bestemmelsen i § 75 a om virksomhedens pligt til at etablere en whistleblowerordning for overtrædelser eller potentielle overtrædelser af den finansielle lovgivning, men for at undgå nogen tvivl herom vil det være hensigtsmæssigt, at det fremgår eksplicit af lovgivningen.

For at sikre en ordentlig beskyttelse af de ansatte i finansielle virksomheder skal det derfor præciseres, at der ikke må indgås aftaler, der afskærer ansatte i virksomheder fra at indberette oplysninger om overtrædelser

eller potentielle overtrædelser af den finansielle lovgivning til Finanstilsynet (tavsheds klausuler).

Det vil styrke effektiviteten af whistleblowerordningerne, idet det bliver vanskeligere for arbejdsgivere at afskrække ansatte fra at gå til myndighederne med vigtige oplysninger om eventuelle ulovligheder begået af arbejdsgiveren.

Det skal ikke være muligt for en arbejdsgiver at indrette ansættelsesforholdene for virksomhedens medarbejdere på en sådan måde, at medarbejderne er afskåret fra at gå til virksomhedens whistleblowerordning eller til Finanstilsynet hhv. andre offentlige myndigheder med oplysninger om ulovligheder i virksomheden.

FAKTAARK

Initiativ 5: Midlertidigt stop for nye kunder ved alvorlige overtrædelser af hvidvaskreglerne

Beskrivelse af initiativ:

Finanstilsynet får mulighed for at udstede påbud om, at en virksomhed midlertidigt ikke må påtage sig nye kundeforhold, hvis der er konstateret alvorlige overtrædelser af centrale hvidvaskregler i virksomheden.

Der fremsættes lovforslag herom i folketingssamlingen 2019/2020.

Bemærkninger:

Finanstilsynet har en relativ bred adgang til at gribe ind overfor de virksomheder, der er underlagt tilsyn af Finanstilsynet, og som ikke overholder reglerne i hvidvaskloven, jf. hvidvasklovens § 47, stk. 1.

På andre områder har Finanstilsynet dog flere typer indgrebsmuligheder. Finanstilsynet kan f.eks. udstede påbud til en bank om at standse udlån til nye kunder, hvis banken har haft en meget høj udlånsvækst, og der som følge heraf er risiko for, at banken inden for et overskueligt tidsrum ikke vil kunne opfylde lovens kapitalkrav og derfor vil miste sin tilladelse.

Det er Finanstilsynets vurdering, at der ikke i dag er hjemmel til at træffe afgørelse om, at en virksomhed, der overtræder reglerne i hvidvaskloven, eksempelvis kundekendskabskravene, ikke må påtage sig nye kundeforhold, før virksomheden kan dokumentere, at den overholder hvidvaskreglerne. Undersøgelser viser, at tilsynsmyndighederne i visse andre EU-lande har mulighed for at forbyde en virksomhed at indgå nye kundeforhold, indtil virksomheden har rettet op på nærmere angivne kritisable forhold.

Det vurderes, at hvis indgrebsmuligheden skal være effektiv, skal den kunne anvendes overfor hele virksomheden og dermed kunne udstrækkes til virksomhedens filialer i udlandet. Disse filialer skal på den ene side i henhold til hvidvaskreguleringen overholde hvidvaskreglerne i værtslandet, men på den anden side er hjemlandet forpligtet til at føre tilsyn med, at virksomheden sikrer, at dens filialer i udlandet overholder udenlandsk lov i overensstemmelse med tilsynsforpligtelsen på koncernniveau, som blev indført ved implementering af 4. hvidvaskdirektiv den 26. juni 2017.

Det vil styrke incitamentet for virksomhederne til at få rettet hurtigt op på en overtrædelse af centrale hvidvaskregler, hvis Finanstilsynet får en sådan indgrebsmulighed. Den vil kunne anvendes i tilfælde, hvor der er tale om overtrædelser af hvidvaskloven, der er alvorlige, men ikke så alvorlige, at der umiddelbart er grundlag for en lukning af virksomheden. Den vil desuden kunne anvendes i tilfælde, hvor der indgives politianmeldelse, og hvor de kritisable forhold endnu ikke er rettet op. Indgrebsmuligheden vil kunne omfatte alle kunder eller særlige typer af kunder, f.eks. korrespondentbanker.

Påbuddet vil skulle vare, indtil virksomheden kan dokumentere at have rettet op på forholdene og dermed overholder hvidvaskreglerne.

FAKTAARK

Initiativ 6: Samarbejde mellem Finanstilsynet og sektoren om udarbejdelse af et system, der kan sikre en bedre fælles infrastruktur.

Beskrivelse af initiativ:

Finanstilsynet deltager i den finansielle sektors arbejde med at opbygge en fælles infrastruktur, der kan styrke de finansielle virksomheders processer for kundekendskab.

Finanstilsynet vil arbejde efter, at det som supplement til en fælles dansk infrastruktur skal undersøges, om der på europæisk plan kan udvikles nye systemer, nye platforme e.l., som kan bidrage til, at bankerne får mest muligt ud af de ressourcer, de anvender på hvidvaskområdet.

Initiativet kan igangsættes med det samme. Når analysearbejdet foreligger, vil den finansielle forligskreds få forelagt en model for den fælles infrastruktur med henblik på drøftelse og godkendelse.

Bemærkninger:

Som en del af virksomhedernes foranstaltninger til bekæmpelse af hvidvask er det afgørende, at virksomhederne foretager en effektiv identifikation af deres kunder og kontrol af indhentede oplysninger for at forebygge hvidvask.

I Danmark er en række relevante oplysninger til sådan identifikation og kontrol allerede samlet i f.eks. CPR- og CVR-registret. Hertil kommer f.eks. Finanstilsynets PEP-liste (liste over politisk eksponerede personer).

I arbejdet med en eventuel fremtidig fælles digital løsning til at understøtte kundekendingsprocedurer i de finansielle institutter bør sådanne allerede etablerede systemer inddrages. En digital løsning bør være så effektiv som mulig og overholde krav i henhold til GDPR.

Den finansielle sektor (herunder Finans Danmark og Forsikring & Pension) har igangsat et arbejde for at finde en fælles digital privat løsning til identifikation af danske PEP'er.

Finanstilsynet og øvrige relevante myndigheder vil deltage i arbejdet hermed, dels for at skabe større sikkerhed om identifikation af kunder og kontrol af oplysninger, dels for at virksomhederne kan bruge deres ressourcer på områder, hvor risikoen for hvidvask er stor. Der bør derudover gennemføres en kortlægning af de nødvendige lovændringer for, at en sådan løsning bliver tilstrækkelig effektiv, og sikrer en bedre udnyttelse af virksomhedernes oplysninger om risikokunder.

Det er vigtigt, at der findes den rette balance mellem på den ene side hensynet til, at virksomhederne kan dele værdifuld viden om bl.a. risikokunder, og på den anden side hensynet til kundernes retssikkerhed med henblik på at undgå unødigt deling af data og at kunderne risikerer at blive ”blacklistet” på usagligt grundlag.

For at varetage grundlæggende retssikkerhedsmæssige hensyn til den enkelte kunde vil der som en del af analysearbejdet blandt andet være særligt fokus på følgende:

- Den digitale løsning sikrer beskyttelse af personoplysninger og respekterer dermed de grundlæggende principper i GDPR (dataskyttelsesforordningen).
- Der skal fastlægges klare, saglige og objektive kriterier for, hvornår en kunde kan indrapporteres til den digitale løsning, der sikrer, at det er kunder, hvor der er et velunderbygget grundlag for at mene, at der er en hvidvaskrisiko.
- Det skal sikres, at en kunde, som tidligere er blevet indrapporteret til den digitale løsning, men som ikke længere opfylder kriterierne og dermed ikke udgør en risiko, fjernes fra systemet.

Finanstilsynet vil medvirke i analysearbejdet, herunder med at formulere kriterierne for, hvornår en kunde kan indrapporteres til den digitale løsning samt rammerne for behandlingen af disse oplysninger.

For at opnå størst mulig nytte af den viden, der indsamles af sektoren, er det væsentligt, at oplysninger indhentet af sektoren deles med de relevante myndigheder på hvidvask- og terrorfinansieringsområdet. Virksomhederne skal i overensstemmelse med reglerne i hvidvasklovgivningen underrette Hvidvasksekretariatet i SØIK, som skal have bedre mulighed for at dele relevant information med andre myndigheder på området, jf. initiativ 15.

Finanstilsynet vil arbejde efter, at det, som supplement til en fælles dansk infrastruktur, skal undersøges, om der på europæisk plan kan udvikles nye systemer, nye platforme e.l., som kan bidrage til, at bankerne får mest muligt ud af de ressourcer, de anvender på hvidvaskområdet.

FAKTAARK

Initiativ 7: Forhøjelse af strafferammer og udvidelse af ansvarssubjekt for afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger til Finanstilsynet samt udvidelse af forældelsesfristen

Beskrivelse af initiativ:

Der skal gælde de samme regler for afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger for fysiske personer og virksomheder i lov om finansiel virksomhed. Derudover skal forældelsesfristen for afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger forlænges fra 2 år til 5 år for virksomheder svarende til den nugældende for fysiske personer.

Herudover forhøjes strafferammen til fængsel indtil 2 år for overtrædelser af følgende gældende regler:

- Afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger fra personer, der er tilknyttet en finansiel virksomhed (i dag fængsel indtil 4 måneder)
- Et direktions- eller bestyrelsesmedlems undladelse af at træffe nødvendige foranstaltninger i tilfælde af tab eller nærliggende fare for tab af væsentlig størrelse (i dag fængsel indtil 4 måneder)
- Visse særligt grove overtrædelser eller omfattende forsætlige overtrædelser af bestemmelserne nævnt i hvidvasklovens § 78, stk. 2, som f.eks. kontantforbuddet, kundelegitimationsreglerne mv. (i dag fængsel indtil 6 måneder)

Endeligt indsættes en bestemmelse i straffeloven, hvorved strafferammen forhøjes til fængsel indtil 3 år, hvis ovenstående overtrædelser er begået af ledelsesmedlemmer i SIFI-institutter. Det gælder som et almindeligt princip, at strafferammer på mere end 2 års fængsel som udgangspunkt skal reguleres i straffeloven i stedet for i særlovgivningen.

Forhøjelsen af strafferammen til 3 års fængsel i straffeloven skal gennemføres samtidig med andre ændringer af lov om finansiel virksomhed og hvidvaskloven. For at sikre sammenhæng mellem strafbestemmelserne i hvidvaskloven og lov om finansiel virksomhed samt straffeloven vil det endvidere være muligt i særlovgivningen at henvise til den skærpede strafferamme i straffeloven.

Der fremsættes lovforslag herom i folketingssamlingen 2019/2020.

Bemærkninger:

Det er en afgørende forudsætning for Finanstilsynets tilrettelæggelse og gennemførelse af dets tilsynsaktiviteter, at de oplysninger, som modtages fra fysiske personer og finansielle virksomheder, er fyldestgørende og retvisende. Finanstilsynets tilsynsmodel bygger således på, at tilsynet kan have tiltro til korrektheden af de oplysninger, der modtages om de finansielle virksomheders ageren m.v.

Efter gældende ret er fysiske personer, der er knyttet til en finansiel virksomhed, og finansielle virksomheder forpligtet til at afgive retvisende oplysninger til Finanstilsynet. Afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger bør betragtes som en alvorlig overtrædelse af den finansielle lovgivning.

Det følger af FIL § 373, stk. 7, at *personer*, der er knyttet til en finansiel virksomhed, og som giver urigtige eller vildledende oplysninger om forhold vedrørende virksomheden til bl.a. offentlige myndigheder, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, for så vidt højere straf ikke er forskyldt efter den øvrige lovgivning. Forældelsesfristen er på 5 år.

Af FIL § 347, stk. 1, fremgår det, at *finansielle virksomheder mv.* skal give Finanstilsynet de oplysninger, der er nødvendige for tilsynets virksomhed. Overtræder virksomheden oplysningspligten er der ikke i FIL nogen sanktionsbestemmelse, hvorfor et eventuelt strafferetligt ansvar for finansielle virksomheder følger af reglerne i straffeloven, herunder § 162 om afgivelse af urigtige pligtmæssige erklæringer og § 163 om afgivelse af urigtige skriftlige erklæringer, hvor forældelsesfristen i begge tilfælde er 2 år.

Det vurderes ikke at være hensigtsmæssigt, at forældelsestidspunktet for det strafferetlige ansvar for henholdsvis fysiske personer og virksomheders (juridiske personers) afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger til Finanstilsynet er forskelligt.

Det vil kunne føre til, at personer, der er tilknyttet en finansiel virksomhed, i højere grad end selve den finansielle virksomhed vil kunne blive stillet strafferetligt til ansvar for afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger til Finanstilsynet. Der skal derfor gælde de samme regler for afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger for fysiske personer og virksomheder, og at forældelsesfristen for virksomheders strafansvar i den forbindelse forlænges fra 2 år til 5 år svarende til den nugældende for fysiske personer.

Som led i at sikre, at Finanstilsynet modtager korrekte oplysninger fra virksomhederne, hæves strafferammen for afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger, således at der kan straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Justitsministeriet har oplyst, at forbuddet mod selvinkriminering ikke generelt er til hinder for anvendelse af strafsanktionerede oplysningspligter. Forbuddet er således ikke til hinder for, at straffen for ikke at opfylde oplysningspligten generelt skærpes.

Finanstilsynet vil dog som i dag konkret skulle vurdere, om selvinkrimineringsforbuddet er til hinder for, at myndighederne håndhæver (dvs. gennemtvinger eller pålægger straf for manglende opfyldelse af) en oplysningspligt over for en person eller virksomhed, der konkret mistænkes

for en forbrudelse i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions forstand.

Herudover hæves strafferammen for visse særligt grove overtrædelser eller omfattende forsætlige overtrædelser af bestemmelserne nævnt i hvidvasklovens § 78, stk. 2, som f.eks. kontantforbuddet, kundelegitimationsreglerne mv. fra fængsel indtil 6 måneder til fængsel indtil 2 år med henblik på at strafferammen i højere grad skal afspejle den grovhed, der karakteriserer overtrædelserne.

Tilsvarende hæves strafferammen fra bøde eller fængsel indtil 4 måneder til bøde eller fængsel indtil 2 år ved et direktions- eller bestyrelsesmedlems undladelse af at træffe nødvendige foranstaltninger i tilfælde af tab eller nærliggende fare for tab af væsentlig størrelse.

Endeligt indsættes der en bestemmelse i straffeloven, hvorved strafferammen forhøjes til fængsel indtil 3 år, hvis ovenstående overtrædelser er begået af ledelsesmedlemmer i SIFI-institutter (systemisk vigtige finansielle institutter), idet disse udgør helt centrale aktører i forhold til systemisk vigtighed.

Det følger af straffeloven, at der ved straffens fastsættelse skal lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og oplysningerne om gerningsmanden. Ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed lægges der bl.a. vægt på den skade, som lovovertrædelsen har medført (f.eks. om lovovertrædelsen vedrører værdier af en betydelig størrelse, eller at lovovertrædelsen har været egnet til at skade tilliden til en branche, det relevante marked eller den finansielle sektor som sådan).

Det indgår endvidere i almindelighed som en skærpende omstændighed ved strafudmålingen, at en lovovertrædelse er begået under misbrug af en stilling eller et særligt tillidsforhold (f.eks. om lovovertrædelsen er begået af et ledelsesmedlem).

Justitsministeriet vurderer, at disse momenter vil blive tillagt betydning ved straffastsættelsen, uanset om den relevante strafbestemmelse udtrykkeligt fastslår, at det er en skærpende omstændighed. Det gælder også i forhold til straffelovens § 290 a om hvidvask.

Det bemærkes, at de ovennævnte forhold endvidere vil kunne tillægges betydning i forhold til, om hvidvask antager en sådan særligt grov beskaffenhed, at der er grundlag for at anvende den forhøjede strafferamme i straffelovens § 290 a, stk. 2, som giver mulighed for at straffe kvalificerede former for hvidvask med fængsel indtil 8 år. Som det følger af lovbetragtningerne til bestemmelsen, er opregningen af de strafforhøjende omstændigheder således ikke udtømmende, og det afgørende for anvendelsen af stk. 2 vil være en konkret helhedsbedømmelse.

Bilag 1: Sammenhængen mellem Initiativ 2 (udvidet oplysningsforpligtelse) og Initiativ 7 (udvidelse af strafansvar for afgivelse af urigtige oplysninger)

Initiativ 2 - bødestraf:

Opmærksom på oplysninger, der kan have væsentlig betydning for Finanstilsynets tilsyn med virksomheden

Eks 1

”hurtigst muligt”

Orientering af Finanstilsynet efter eks. 6 mdr.

Afgivelse af urigtige eller misvisende oplysninger i god tro

Eks 2

”straks”

Orientering af Finanstilsynet efter eks. 6 mdr.

Opmærksom på, at tidligere afgivne oplysninger er urigtige eller misvisende

Afgiver bevidst urigtige oplysninger til Finanstilsynet vedr. manglende kendskab til oplysningerne

Initiativ 7 – bøde eller fængsel:

Bevidst afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger

Eks 3

FAKTAARK

Initiativ 8: 10-årig forældelse af strafansvar efter hvidvaskloven og lov om finansiel virksomhed

Beskrivelse af initiativ:

Grove overtrædelser af lov om finansiel virksomhed (FIL) og grove overtrædelser af hvidvaskloven skal kunne straffes i op til 10 år efter, at overtrædelserne har fundet sted.

Der fremsættes lovforslag herom i folketingssamlingen 2019/2020.

Retsgrundlag

Forældelsesfristen for overtrædelse af lov om finansiel virksomhed eller regler udstedt i medfør af loven er 5 år, jf. FIL § 373, stk. 8. Der er tale om en forlængelse i forhold til den almindelige forældelsesfrist på 2 år, hvilket skyldes, at en række overtrædelser af FIL typisk først opdages ved Finanstilsynets inspektionsbesøg i virksomheden – og at der godt kan gå mere end 2 år mellem disse inspektionsbesøg i de enkelte virksomheder.

Strafansvaret for overtrædelser af bestemmelser i hvidvaskloven er ligeledes undergivet en 5-årig forældelsesfrist, jf. hvidvasklovens § 78, stk. 4.

Hvidvask straffes efter straffelovens § 290 a med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Her er forældelsesfristen også 5 år. Straffen kan stige til fængsel i 8 år, når hvidvasken er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået. Strafansvaret for hvidvask af særligt grov beskaffenhed forældes først efter 10 år.

Bemærkninger:

Lov om finansiel virksomhed indeholder krav til etablering og drift af finansielle virksomheder og skal medvirke til at sikre, at der er finansiel stabilitet i Danmark.

Som led i at skabe tillid til det finansielle system og forebygge lovovertrædelser er det afgørende, at der ikke på grund af regler om forældelse kan undgås et strafansvar ved overtrædelser af loven, selvom disse overtrædelser først opdages på et senere tidspunkt.

Det kræver ofte gennemgang af omfattende materiale og længerevarende undersøgelser at afdække overtrædelser af lov om finansiel virksomhed. For at sikre en øget og styrket håndhævelses- og sanktioneringsmulighed ved overtrædelser af loven, forlænges forældelsesfristen for grove overtrædelser fra 5 år til 10 år.

Der er pr. 1. januar 2019 indført en ny bestemmelse i hvidvaskloven om en markant skærpelse af bødeniveauet for overtrædelser af hvidvaskloven. Skærpelsen skal afspejle de potentielle skadevirkninger for samfundet, som en overtrædelse af reglerne i hvidvaskloven indebærer.

Med lovændringen vil et stort pengeinstitut kunne idømmes meget betydelige bøder, potentielt i milliardklassen. Så alvorlige overtrædelser af hvidvaskloven, der potentielt kan sanktioneres med meget store bøder, bør ikke forældes allerede efter 5 år.

Skal hensynene bag reglerne om forældelse følges, tilsiger en så markant bødestørrelse til en virksomhed sammenholdt med, at der kan være en sandsynlighed for overtrædelse af hvidvaskloven først afdækkes, efter at forældelse er indtruffet, at forældelsesfristen for de grove overtrædelser af hvidvaskloven forlænges til 10 år på linje med forældelsesfristen i straffeloven for hvidvasksager af særligt grov beskaffenhed.

Det er samtidig vurderingen, at hvis initiativet gennemføres, vil reglerne om forældelse for overtrædelse af hvidvaskloven svare til f.eks. reglerne om forældelse i sager om overtrædelse af skatte- og afgiftslovgivningen. Sådanne overtrædelser forældes som udgangspunkt efter 5 år, mens overtrædelser af særligt grov karakter (omfattet af straffelovens § 289) forældes efter 10 år.

I forbindelse med udformningen af lovændringen til forlængelse af forældelsesfristerne skal det fastlægges nærmere, hvilke overtrædelser af lov om finansiel virksomhed og hvidvaskloven der kan anses for grove og dermed omfattet af den 10-årige forældelsesfrist.

FAKTAARK

Initiativ 9: Skærpelse af sanktionerne for godkendte revisorer

Beskrivelse af initiativ:

Der indføres skærpede sanktioner overfor godkendte revisorer, som i deres egenskab af rådgivere groft eller gentagne gange overtræder hvidvaskloven.

I lighed med advokater bærer revisorer et stort ansvar for at yde saglig og forsvarlig rådgivning til deres kunder og på den måde medvirke til at forebygge og forhindre, at der sker hvidvask og finansiering af terrorisme. Revisornævnet bør derfor kunne fratage en godkendt revisor dennes godkendelse/autorisation, hvis revisoren groft eller gentagne gange tilsidesætter reglerne i hvidvaskloven, i det omfang forholdet ikke er medtaget under en straffesag.

Der fremsættes lovforslag herom i folketingssamlingen 2019/2020.

Bemærkninger:

Som reglerne er i dag, kan en godkendt revisor ikke indbringes for Revisornævnet for kritisabel eller mangelfuld rådgivning om hvidvaskloven eller for overtrædelse af hvidvasklovens bestemmelser i forbindelse med fx rådgivning om selskabskonstruktioner eller økonomiske transaktioner.

Revisornævnets kompetence omfatter alene revisors tilsidesættelse af dennes pligter ved udførelsen af erklæringsopgaver omfattet af revisorloven, herunder revisors forpligtelse til i den forbindelse at påse kundens iagttagelse af hvidvasklovens regler.

Initiativet indebærer derfor en ændring af Revisornævnets kompetence, så kompetencen udvides til at omfatte tilfælde, hvor revisorer rådgiver om hvidvaskloven eller tilsidesætter hvidvasklovens bestemmelser. Samtidig skal der foretages præciseringer af revisorlovens sanktionsbestemmelser, så det fremgår, at overtrædelse af bestemmelser i hvidvaskloven eller kritisabel eller mangelfuld rådgivning om hvidvaskloven kan føre til, at revisoren pålægges disciplinære sanktioner.

Revisors rådgivning vil i grovere tilfælde kunne udgøre en overtrædelse af straffeloven. Under en straffesag mod revisor kan anklagemyndigheden nedlægge påstand om retlighedsfrakendelse efter straffelovens § 78, stk. 2. Uafhængigt af relevante autorisationer, er revisorer og andre rådgivere derudover i øvrigt omfattet af hvidvaskloven og kan ifalde både bødestraf og fængselsstraf for overtrædelser heraf.

Det vurderes på denne baggrund, at der kan foretages en ændring af revisorloven, så revisors overtrædelse af hvidvaskloven og revisors rådgivning om hvidvaskloven kan indbringes for Revisornævnet mhp. fratagelse af autorisation, i det omfang forholdet ikke er medtaget under en straffesag.

FAKTAARK

Initiativ 10: Arbejdsgruppe om skærpet ansvarsvurdering

Beskrivelse af initiativ:

Der nedsættes en arbejdsgruppe, der skal klarlægge muligheden for, at det i højere grad end hidtil sikres, at den ansvarlige ledelse og nøglepersoner i en finansiel virksomhed kan holdes strafferetligt ansvarlig for overtrædelse af den finansielle lovgivning. Tilsvarende skal arbejdsgruppen klarlægge, om der er behov for en skærpelse af ansvarsnormen for ledelsen af finansielle virksomheder for at sikre, at der pålægges erstatningsansvar for tab påført kreditorer m.fl. som følge af uansvarlig ledelse.

Bemærkninger:

Det er afgørende for retsfølelsen, at ledelsen af en finansiel virksomhed kan holdes strafferetligt og - i det omfang en uforsvarlig ledelsespraksis har medført tab - erstatningsretligt ansvarlig for overtrædelse af kravene i den finansielle lovgivning. På baggrund af erfaringer fra bl.a. det retlige efterspil efter den finansielle krise og de deraf følgende afviklinger af pengeinstitutter må det konstateres, at det er vanskeligt at gøre et strafferetligt ansvar gældende, ligesom det også har været vanskeligt at fastslå et erstatningsretligt ansvar over for ledelsesmedlemmer, der generelt leder en bank uforsvarligt, og dermed påfører kreditorer m.fl. tab.

Højesteret peger således i dommen i Capinordic-sagen på, at det ikke på baggrund af den gældende lovgivning kan lægges til grund, at der gælder et udvidet erstatningsretligt ansvar for ledelsesmedlemmer i den finansielle sektor, jf. boks 1.

Boks 1: Uddrag af Højesterets præmisser i afgørelsen af ”Capinordic-sagen” den 19. januar 2019

”3. Grundlaget for erstatningsansvar

3.1. Ansvarsvurderingen

Af den dagældende aktieselskabslovs § 140, 1. pkt., fremgår, at bestyrelsesmedlemmer og direktører, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet selskabet skade, er pligtige at erstatte denne. Bestemmelsen, der med mindre sproglige justeringer er videreført i selskabslovens § 361, stk. 1, 1. pkt., fastsætter et almindeligt culpaansvar. Der er ikke i lovgivningen i øvrigt eller efter retspraksis grundlag for at fastslå, at der gælder en skærpet ansvarsnorm for ledelsesmedlemmer i en bank. [...]

3.2. Betydningen af eventuel overtrædelse af lovgivningen

Banker er undergivet en omfattende regulering efter lov om finansiel virk-

somhed. Loven indeholder dog kun i begrænset omfang krav til bankers långivning og kreditvurdering. Det er i lovens § 70 fastsat, at bestyrelsen for så vidt angår bankens væsentligste aktivitetsområder skal udfærdige skriftlige retningslinjer, hvori arbejdsdelingen mellem bestyrelse og direktion fastlægges. I § 71 er fastsat krav til bestyrelsens overordnede og strategiske funktioner samt krav til effektive former for virksomhedsstyring. Efter § 71 må der for hver enkelt finansiel virksomhed tages stilling til, hvilke foranstaltninger der skal træffes, for at reglerne er opfyldt. Finanstilsynet har i en vejledning beskrevet sin praksis vedrørende § 71.

Bestemmelserne i § 70 og § 71 i lov om finansiel virksomhed opstiller krav til indretning og drift af en bank. Højesteret finder, at bestemmelserne ikke har en sådan karakter, at en tilsidesættelse i sig selv vil være tilstrækkelig til at anse et ledelsesmedlem i en bank for erstatningsansvarlig.

For så vidt angår andre bestemmelser i den finansielle lovgivning må det bero på de hensyn, der ligger bag den enkelte bestemmelse, om en overtrædelse vil kunne indebære erstatningsansvar for et ledelsesmedlem i en bank. [...]”

Den aktuelle retstilstand, som bl.a. kommer til udtryk i Capinordicdommen, vurderes at være utilfredsstillende. Behovet for at gennemføre justeringer af de gældende retsregler på det finansielle område bør derfor undersøges.

Der skal ses nærmere på, om der er behov for at præcisere de strafsanktionerede bestemmelser om ledelse i lov om finansiel virksomhed med henblik på at sikre en mere effektiv håndhævelse af reglerne.

Der skal desuden ses nærmere på, om der er behov for at skærpe den erstatningsretlige ansvarsnorm for ledelse af finansielle virksomheder for at skabe klare forventninger om ansvar og konsekvenser for uforsvarlig ledelse af en finansiel virksomhed. Det skal bl.a. vurderes, om der er behov for at skærpe denne ansvarsnorm for den ansvarlige ledelse og nøglepersoner i finansielle virksomheder, i lyset af denne sektors samfundskritiske betydning.

I forbindelse med at visse pengeinstitutter blev nødlidende under den finansielle krise eller i øvrigt har været sat i forbindelse med sager om finansiel kriminalitet, er der set eksempler, hvor ledende personer er fratrådt, men tilsyneladende alligevel har kunnet oppebære fratrædelsesgodtgørelser eller anden form for bonusser, selvom det følger af de nuværende regler i den finansielle lovgivning, at fratrædelsesgodtgørelsen ikke må belønne fravær af resultater eller forseelser. Det skal desuden indgå, om den pågældende har deltaget i eller været ansvarlig for en adfærd, der har resulteret i tab for virksomheden.

Sagerne har været med til, at der i offentligheden er blevet stillet spørgsmålstejn ved mulighederne for at fratage fratrædelsesgodtgørelser mv., hvorfor der skal ses nærmere på, om der er behov for at skærpe reglerne herfor.

Der nedsættes derfor en arbejdsgruppe med deltagelse af Erhvervsministeriet, Finanstilsynet, Justitsministeriet, Rigsadvokaten og Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet.

Arbejdsgruppen skal på baggrund af en analyse af afgjorte og opgivne straffesager – og i fornødent omfang med inddragelse af eksterne eksperter i finansiel kriminalitet – overveje ændringer af den finansielle lovgivning med henblik på at sikre, at medlemmer af den ansvarlige ledelse, herunder også de enkelte bestyrelsesmedlemmer, og nøglepersoner i en finansiel virksomhed nemmere kan holdes strafferetligt ansvarlig for overtrædelse af denne lovgivning.

På baggrund af en analyse af udfaldet af de afgjorte erstatningssager fra det retlige efterspil efter den finansielle krise og det heri anvendte retsgrundlag skal arbejdsgruppen desuden vurdere, om der er behov for at skærpe erstatningsansvarsgrundlaget for den ansvarlige ledelse og nøglepersoner i finansielle virksomheder, og i givet fald hvordan det eventuelt kan og bør ske gennem justeringer af retsreglerne på det finansielle område.

Derudover skal arbejdsgruppen inddrage spørgsmålet om muligheden for at fratage fratrædelsesgodtgørelse i de tilfælde, hvor modtageren af fratrædelsesgodtgørelsen er ansvarlig for, at en bank er nødlidende eller har deltaget i ledelsen af en finansiel virksomhed, der er eller har været involveret i finansiel kriminalitet, herunder hvidvask, eller andre omfattende kritiske forhold.

Kommissorium for arbejdsgruppe forelægges den finansielle forligskreds.

Arbejdsgruppen forventes at komme med forslag til konkrete ændringer senest ved udgangen af 2019.

FAKTAARK

Initiativ 11-12: Ressourcer og organisering af Finanstilsynet

Beskrivelse af initiativ:

For at sikre et moderne og effektivt Finanstilsyn med større gennemslagskraft i dets tilsynsaktiviteter på hvidvaskområdet, herunder øget intensitet af inspektioner, afsættes der flere ressourcer til Finanstilsynet og Justitsministeriets område.

Derudover gennemføres der en større ændring i Finanstilsynets organisation, der skal underbygge en generel styrkelse af fokus på forebyggelse og bekæmpelse af finansiel kriminalitet, herunder hvidvask. Styrkelsen gennemføres via en omorganisering i Finanstilsynet, der inkluderer etablering af en ny organisatorisk søjle i Finanstilsynet ”Finansiel kriminalitet og adfærdstilsyn”.

Bemærkninger:

Ressourcer og organisering

Finanstilsynet tilføres 63,7 mio. kr. i 2019, 53,6 mio. kr. i 2020 og 47,9 mio. kr. årligt fra 2021 og frem. Ressourcerne skal anvendes til den styrkede indsats mod finansiel kriminalitet, jf. tabel 1 nedenfor.

Tabel 1 Oversigt over initiativer til styrkelse af indsatsen mod finansiel kriminalitet

Aktivitet (mio. kr.)	2019	2020	2021	2022
Styrket indsats mod hvidvask mv.	30,0	20,0	20,0	20,0
IT-investeringer og øget datadrevet tilsyn	22,0	19,0	19,0	19,0
IT-understøttelse af EU-rapporteringskrav mv.	5,9	8,9	8,9	8,9
Implementering af driftsstyringsmodel	4,2	5,7	-	-
EU-kontingenter	1,6	-	-	-
Bevillingsbehov i alt	63,7	53,6	47,9	47,9

Af ressourcerne til Finanstilsynet styrkes indsatsen mod hvidvask mv. i den finansielle sektor med på 30 mio. kr. i 2019 og 20 mio. kr. årligt¹ fra 2020 og frem. I 2019 benyttes den yderligere bevilling, udover den fremadrettede faste forøgelse af budgettet, primært til en opfølgning på Dan-

¹ Det er til brug for beregningerne af antal medarbejdere forudsætningsvist lagt til grund, at et årsværk i gennemsnit koster 700.000 kr. inkl. overhead. De faktiske omkostninger pr. medarbejder bliver formentlig højere, fordi der altovervejende er behov for at ansætte specialiseret arbejdskraft eller særlige nøglemedarbejdere. Der kan derfor blive tale om et lavere antal medarbejdere, der til gengæld må formodes at kunne udrette mere end et standard årsværk qua større ekspertise end et standard årsværk.

ske Bank-sagen samt til tilsyn med de øvrige SIFI'er. Derudover skal de øgede ressourcer bl.a. anvendes til IT-systemer og en ny driftsstyringsmodel.

I forhold til ressourcer til årsværk vil søjlen "Finansiel kriminalitet og adfærdstilsyn" få tilført flere ressourcer, så søjlen styrkes med yderligere 14 årsværk i forhold til i dag.

Kontoret til forebyggelse af hvidvask og terrorfinansiering (Hvidvaskkontoret) tilføres i udgangspunktet 9 ud af de 14 årsværk kombineret med, at de nuværende 3 midlertidige stillinger gøres permanente. Med forøgelsen vil kontoret komme op på 24 fastansatte medarbejdere mod ca. 12 fastansatte og 3 midlertidigt ansatte i dag. Det svarer til 60 pct. flere ansatte, der skal arbejde med forebyggelse af hvidvask i Finanstilsynet sammenlignet med i dag.

Finanstilsynet styrker derudover tilsynet med bankernes governance og interne kontrolsystemer. Til disse opgaver tilføres søjlen i udgangspunktet 2 ud af de 14 årsværk.

Med henblik på at indføre et lovkrav om pligt til korrekt indberetning til Finanstilsynet, ændring af straf ved overtrædelse af oplysningspligten samt ændring af bevisbyrden, f.eks. i forhold til whistleblowere, tilføres også ekstra ressourcer. Til disse opgaver tilføres søjlen i udgangspunktet 3 ud af de 14 årsværk.

De nye ressourcer skal understøtte, at Finanstilsyns indsats for at forebygge og bekæmpe finansiel kriminalitet løftes til et nyt niveau med større gennemslagskraft, og at Finanstilsynet kan være mere offensiv og opsøgende, herunder kan øge intensiteten af inspektioner og andre tilsynsaktiviteter. Finanstilsynet vil således øge antallet af inspektioner og gå mere i dybden med de enkelte inspektioner.

Med det øgede antal inspektioner vil Finanstilsynet få et bedre indblik i de finansielle virksomheders drift og forretningsforhold og i mindre grad være afhængig af virksomhedernes oplysninger. Finanstilsynet vil også i større omfang kunne foretage stikprøvekontroller på forskellige områder.

Gennemførelsen af forslagene til en styrket indsats mod finansiel kriminalitet, herunder tilførelsen af nye ressourcer, indebærer, at Finanstilsynets organisation bør tilpasses.

Samtidig udvides Finanstilsynets bestyrelse med op til to ekstra medlemmer, der skal besidde særlig indsigt i forebyggelse og bekæmpelse af finansiel kriminalitet (hvidvask, IT-kriminalitet og lignende), samt viden

om dataanalyse og cyberrisici. Det vil endvidere blive overvejet, om der er behov for en yderligere vicedirektør med særligt ansvar for området for bekæmpelse af økonomisk kriminalitet, jf. bilag 2.

Derudover er der et ressourcebehov på Justitsministeriets område på 4,0 mio. kr. i 2019 og 28,0 mio. kr. i 2020 og frem som følge af styrkelsen af Finanstilsynet til efterforskning og behandling af et øget antal sager hos SØIK og domstolene, jf. tabel 2 nedenfor. Merudgifterne på Justitsministeriets område i 2019 vil kunne håndteres ved forbrug af politiets og anklagemyndighedens opsparring, mens Justitsministeriets område vil blive tilført 28,0 mio. kr. årligt fra 2020 og frem.

Tabel 2: Ressourcebehov på Justitsministeriets områdes fra 2019 og frem

(Mio. kr.)	2019	2020 og frem
Den Centrale Anklagemyndighed (SØIK)	4,0	16,2
Retterne	0,0	11,8
Ressourcebehov i alt til myndighederne på Justitsministeriets område	4,0	28,0

Finansiering:

Det øgede ressourcebehov som følge af gennemførelse af initiativerne, jf. tabel 1, finansieres fuldt ud ved en forøgelse af gebyrer for virksomhederne underlagt Finanstilsynets tilsyn, jf. tabel 3.

Tabel 3: Udvikling i Finanstilsynets bevilling 2019-2021 og frem

(Mio. kr.)	I dag	2019	2020	2021 og frem
Forøget gebyropkrævning fra finansielle virksomheder		63,7	53,6	47,9
Ny samlet bevilling	350,8	414,5	403,0	397,3

Merudgifterne på Justitsministeriets område fra 2020 og frem finansieres ved en delvis udmøntning af reserve, der blev tilvejebragt i forbindelse med aftalen mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om Erhvervs- og Iværksætterinitiativer. Merudgifterne i 2019 vil kunne håndteres ved forbrug af opsparring.

Budgetanalyse af Finanstilsynet

I lyset af udviklingen i Finanstilsynets økonomi og opgaver siden 2008, blev der i foråret 2018 igangsat en budgetanalyse af Finanstilsynet med det formål at afdække muligheder for effektiviseringer i forhold til Fi-

nanstilsynets drift, herunder tilsyns- og inspektionsprocessen. Effektiviseringsgevinster vil blive i Finanstilsynet, og der er således ikke tale om besparelser, jf. bilag 1.

Det er hensigten at etablere et følgeudvalg med repræsentanter for Finansministeriet, Erhvervsministeriet og Finanstilsynet, der overvåger udviklingen i effektiviseringer. I det omfang der kan gennemføres effektiviseringer, bruges provenuet herfra til at finansiere aktiviteter i Finanstilsynet.

I bevillingsbehovet indgår således ikke dækning for følgende aktiviteter /udgifter: Udgiften til øget dansk EU-kontingent betaling fra 2020, udgiften til vidensklausuler, udgiften til en cyber- og informationssikkerhedsstrategi for finanssektoren samt de løbende udgifter til driftsstyringsmodellen fra 2021. Det er målet, at disse udgifter kan finansieres ved effektiviseringer.

Dertil kommer, at implementeringen af en model til udstedelse af administrative bødeforelæg kan indebære behov for ekstra ressourcer.

Budgetanalysen har indtil videre afdækket op til 23 mio. kr. i langsigtet årligt effektiviseringspotential. Hvis det viser sig, at der kan gennemføres effektiviseringer med et højere provenu, op til 23 mio. kr. om året, så øges finansieringen via effektiviseringer. Hvis det modsat viser sig, at effektiviseringerne ikke kan finansiere de forventede 11 mio. kr., så mindskes finansieringen via effektiviseringer.

Proces:

Der afsættes ressourcer til Finanstilsynet og til Justitsministeriets område, jf. ovenstående tabeller. Derudover vil bestyrelsen i Finanstilsynet udvides med op til to ekstra medlemmer med særlig indsigt i forebyggelse og bekæmpelse af finansiel kriminalitet samt viden om dataanalyse og cyber-risici.

Finanstilsynet vil iværksætte ændringen i organisationsstrukturen, og forventer at være færdig medio 2019.

Bilag 1 - Budgetanalysen af Finanstilsynet og udmøntning af det mulige effektiviseringspotentiale

I lyset af udviklingen i Finanstilsynets økonomi og opgaver siden 2008, blev der i foråret 2018 igangsat en budgetanalyse af Finanstilsynet med det formål at afdække muligheder for effektiviseringer af Finanstilsynets drift.

Der har ikke tidligere været gennemført en budgetanalyse af Finanstilsynet. Endvidere er Finanstilsynet ikke omfattet af det generelle effektiviseringskrav på 2 pct. om året, som de fleste andre statslige institutioner er omfattet af.

Der er identificeret en række mulige tiltag, der ved fuld implementering kan øge effektiviteten i Finanstilsynet. Tiltagene er primært centreret om procesoptimering og styrkelse af effektiviteten i driftsledelsen samt tilsyns- og inspektionsprocesserne.

Et af de primære instrumenter til at opnå de mulige effektiviseringsgevinster er at implementere en ny driftsstyringsmodel i Finanstilsynet. Driftsstyringsmodellen indebærer blandt andet, at der kan indføres en mere standardiseret styring af tilsynet, hvor opgaver tilrettelægges og løses mere ensartet på tværs af tilsynets forskellige afdelinger. Dertil kommer mulige effektiviseringer vedr. genudbud af IT-driftsaftaler.

På baggrund af den gennemførte budgetanalyse er der identificeret et samlet muligt effektiviseringspotentiale på 2,3 mio. kr. i 2019 og op til 23,0 mio. kr. fuldt indfaset i 2022, jf. tabel 1.

Tabel 1 – Profil for effektiviseringspotentiale

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022
	2,3	10,1	17,1	23,0

Udmøntning af dele af provenuet fra budgetanalyse

Under disse forudsætninger er det lagt til grund, at dele af effektiviseringspotentialet fra budgetanalysen (10,9 mio. kr.) udmøntes, jf. tabel 2. Det er dog under forudsætning af, at effektiviseringspotentialet realiseres, hvorfor udmøntningen først vil finde sted, når potentialet har materialiseret sig.

Tabel 2 – Delvis udmøntning af provenu fra budgetanalyse

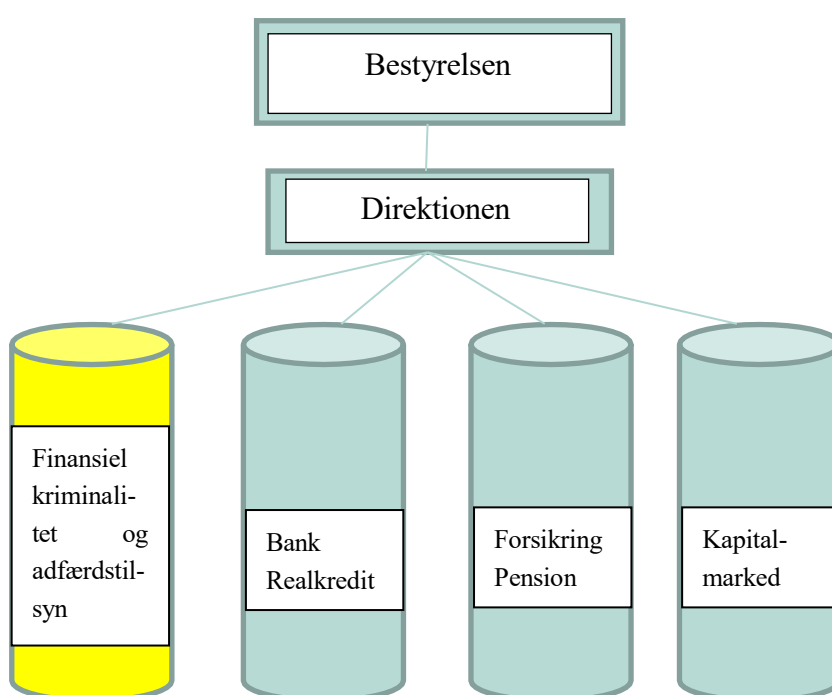
	2019	2020	2021	2022
Cyber- og informationssikkerhedsstrategi for finanssektoren	2,2	2,2	2,2	2,2
Implementering af driftsstyringsmodel	-	-	2,1	2,1
EU-kontingenter	-	1,6	1,6	1,6
Vidensklausuler	-	5,0	5,0	5,0
Effektiviseringspotentiale	2,3	10,1	17,1	23,0

Reserve til nye initiativer og uforudsete udgifter mv.

Budgetanalysens fulde provenu udmøntes ikke fuldt ud via de nye initiativer, og den del af budgetanalysens provenu, som ikke anvendes til nye initiativer, afsættes som en reserve i Finanstilsynet.

Bilag 2: Organisationsændring og inspektioner

Der vil blive etableret en separat søjle i Finanstilsynet: ”Finansiell kriminalitet og adfærdstilsyn”. Udover denne søjle er Finanstilsynet organiseret i søjlerne ”Bank og kredit”, ”Forsikring og pension” samt ”Kapitalmarked”, jf. nedenfor.

Ændringen af Finanstilsynets organisation skal sikre en større prioritering af tilsynsarbejdet med at forebygge og bekæmpe finansiell kriminalitet med større gennemslagskraft. Organisationsændringen vil også understøtte, at tilsynsmetoden vil være langt mere offensiv og opsøgende gennem blandt andet flere inspektioner, jf. nedenfor.

Fremadrettet vil Finanstilsynet derfor være mere proaktiv i forhold til at få et bedre indblik i de finansielle virksomheders drift og forretningsforhold og i mindre grad være afhængig af virksomhedernes egne oplysninger. Finanstilsynet vil også i større omfang foretage stikprøvekontroller på forskellige områder.

Dertil kommer øget brug af tværgående off-site undersøgelser og deltagelse i internationalt koordineret inspektioner samt styrket samarbejde med andre myndigheder.

Det vil blive overvejet, om der er behov for en yderligere vicedirektør med særligt ansvar for området for bekæmpelse af økonomisk kriminalitet.

Den organisatoriske styrkelse af hvidvaskområdet gennemføres i øvrigt ved, at Hvidvaskkontoret omstruktureres. Kontoret vil fremover have tre enheder, herunder en Tilsynstaskforce. Taskforcen står for det løbende tilsyn. Herudover består kontoret af en enhed for ”Regulering og internationale forhandlinger og samarbejde” samt ”Vejlednings- og oplysningsenheden”.

Intensivering af inspektioner

Finanstilsynet vil intensivere antallet af inspektioner på området for finansiel kriminalitet, jf. tabel 1.

Tabel 1. Inspektioner på området for finansiel kriminalitet

År	Før 2017	2017-2019*	2020**
Antal inspektioner	7-8	35***	45-50

* Stigningen som følge af ressourcetilførslen i den politiske aftale fra juni 2017.** Stigning som følge af den foreslåede forøgelse af ressourcerne.*** Der blev i 2018 ekstraordinært foretaget 45 inspektioner, hvoraf mange var i små virksomheder, og derfor ikke lige så ressourcebelastende, som de fremadrettede inspektioner vil være.

Der gennemføres ekstraordinært en hvidvask-kontrol af de systemisk vigtige finansielle institutter (SIFI'er) inden udgangen af 2019 (”forårsrensning”). (For 2 af institutterne er dette allerede gennemført i 2018). Ligeledes vil Finanstilsynet generelt i de kommende år have fokus på at gennemføre hvidvaskinspektioner i de største finansielle virksomheder.

FAKTAARK

Initiativ 13: Øgede krav til Finanstilsynets bestyrelse

Beskrivelse af initiativ:

Fremtidige medlemmer af Finanstilsynets bestyrelse skal opfylde krav til egnethed og hæderlighed i stil med fit & proper-kravene, som gælder for finansielle virksomheder.

Desuden skal Finanstilsynets bestyrelse udvides med op til to medlemmer, der har særlig indsigt i bekæmpelse af finansiell kriminalitet samt dataanalyse og cyberrisici.

Ændringerne skal medvirke til at underbygge tilliden til Finanstilsynets bestyrelses integritet og dens arbejde.

Der fremsættes lovforslag herom i folketingssamlingen 2019/2020.

Bemærkninger:

Etableringen af Finanstilsynets bestyrelse blev besluttet i forbindelse med Bankpakke 6 fra oktober 2013 mellem regeringen (S, R og SF) og Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti (Aftale om regulering af systemisk vigtige finansielle institutter (SIFI) samt krav til alle banker og realkreditinstitutter om mere og bedre kapital og højere likviditet), og nedsat 1. juli 2014.

Bestyrelsen blev etableret dels med det formål at sikre Finanstilsynet større politisk uafhængighed i overensstemmelse med internationale standarder om uafhængige banktilsyn, som IMF tidligere har fremhævet i forbindelse med deres undersøgelse af Danmark. Bestyrelsens rolle er desuden at tage stilling til Finanstilsynets afgørelser i større og principielle sager og dermed sikre kvaliteten af Finanstilsynets afgørelser.

I dag er der i lov om finansiell virksomhed krav til bestyrelsens sammensætning. Bestyrelsen, som består af 7 medlemmer, skal således samlet have en juridisk, økonomisk og finansiell indsigt samt ledelsesmæssig erfaring fra den finansielle sektor hhv. det øvrige erhvervsliv. Derudover er der blandt andet krav om, at bestyrelsesmedlemmer ikke må være ansat i eller bestyrelsesmedlemmer i finansielle virksomheder. Bestyrelsesmedlemmerne må heller ikke deltage eller være til stede under behandlingen af en sag, hvis medlemmet er inhabilt efter forvaltningslovens regler.

Det er afgørende, at Finanstilsynets bestyrelse er kvalificeret, uafhængig og upartisk. Det kan derfor i lyset af de hidtidige erfaringer være hen-

sigtsmæssigt at stille en række konkrete krav om, at medlemmer af Finanstilsynets bestyrelse er både egnede (fit) og hæderlige (proper).

En nærmere konkretisering af kravene til medlemmerne af Finanstilsynets bestyrelse skal ses i sammenhæng med forslaget om at udvide bestyrelsen med op til 2 medlemmer, der skal have særlig indsigt i forebyggelse og bekæmpelse af finansiell kriminalitet (hvidvask, IT-kriminalitet eller lignende), samt viden om dataanalyse og cyberrisici, jf. initiativbeskrivelse 11-12. Bestyrelsen vil dermed bestå af op til 9 medlemmer (inkl. formand), idet der kan være færre medlemmer så længe de påkrævede fagligheder er til stede.

Ligeledes skal det ses i sammenhæng med, at der fremover for nye bestyrelsesmedlemmer vil gælde en karenperiode på minimum 6 måneder relateret til medlemmets tidligere hverv, jf. initiativbeskrivelse 14.

Hensynet bag fit & proper-kravene til bestyrelserne i de finansielle virksomheder er at sikre god ledelse af virksomhederne. Kravene skal ses i sammenhæng med reglerne om, at Finanstilsynet har mulighed for at gribe ind over for en bestyrelse, der ikke driver virksomheden forsvarligt. Hensynet bag forslaget til fit & proper-regler for Finanstilsynets bestyrelse vil således være et andet end for kravene til de finansielle virksomheder.

Krav til Finanstilsynets bestyrelse

Finanstilsynets bestyrelse skal som helhed fortsat have en juridisk, økonomisk og finansiell indsigt samt ledelsesmæssig erfaring fra den finansielle sektor hhv. det øvrige erhvervsliv. Derudover fastsættes konkrete krav til Finanstilsynets bestyrelsesmedlemmer. Formålet med fit & proper kravene til Finanstilsynets bestyrelsesmedlemmer er at understøtte tilliden til medlemmernes kompetencer og uafhængighed.

Erhvervsministeren skal ved udpegelse af medlemmer af Finanstilsynets bestyrelse fx skal lægge vægt på, om personen:

1. har tilstrækkelig viden,
2. har tilstrækkelig faglig kompetence,
3. har tilstrækkelig erfaring til at kunne udøve bestyrelseshvervet,
4. har et godt omdømme,
5. udviser hæderlighed, integritet og uafhængighed til effektivt at kunne medvirke til at varetage bestyrelsens opgaver, og
6. kan afsætte tilstrækkelig tid til at varetage bestyrelseshvervet.

Et medlem af Finanstilsynets bestyrelse skal under perioden fx opfylde følgende:

7. Må ikke være pålagt strafansvar for overtrædelse af straffeloven, lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme, finansiel regulering eller anden relevant lovgivning.
8. Må ikke have ansættelse i en virksomhed underlagt Finanstilsynets tilsyn.
9. Må ikke have deltaget i ledelsen i en virksomhed, der er sigtet i en straffesag for overtrædelse af straffeloven, lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme, finansiel regulering eller anden relevant lovgivning for forhold, der er begået i den periode, hvor den pågældende var direktør eller bestyrelsesmedlem i virksomheden. Tilsvarende gør sig gældende, hvis der i Finanstilsynet behandles væsentlige sager med relation til ledelsesansvar.
10. Må ikke være frataget retten til at drive virksomhed
11. Må ikke være under værgemål.

Erhvervsministeren kan fastsætte regler om indhentelse af oplysninger og fastsættelse af oplysningspligter til brug for vurdering af bestyrelsesmedlemmers egnethed og hæderlighed samt om afsættelse af medlemmer af bestyrelsen.

Krav til formanden og næstformanden for Finanstilsynets bestyrelse

Udover ovennævnte krav stilles der krav om, at formanden og næstformanden for Finanstilsynets bestyrelse ikke har haft ansættelse i en finansiel virksomhed eller været medlem af bestyrelsen for en større finansiel virksomhed i de seneste 5 år.

FAKTAARK

Initiativ 14: Vidensklausuler for ledelsen og medarbejdere med særlig funktion i Finanstilsynet

Beskrivelse af initiativ:

Der indføres vidensklausuler for Finanstilsynets direktion og medarbejdere med særlige funktioner. Vidensklausulen indebærer, at disse medarbejdere, skal holde en pause i et antal måneder inden jobskifte, hvis de ønsker ansættelse i en finansiel virksomhed eller finansiel brancheorganisation.

Der fremsættes lovforslag herom i folketingssamlingen 2019/2020.

Bemærkninger:

Direktionen såvel som medarbejdere med særlig indsigt i Finanstilsynets aktiviteter og strategi, herunder i forhold til den generelle tilsynsvirksomhed og tilsynet med de enkelte institutter, er særligt attraktive potentielle medarbejdere for finansielle virksomheder eller finansielle brancheorganisationer. Det skal derfor forebygges og afværages, at der kan opstå situationer med sammenfaldende interesser, og dermed interessekonflikter, for ansatte i Finanstilsynet, der har denne særlige indsigt.

I nogle lande har man håndteret denne risiko ved at indføre karenstid for en række ansatte. Dette benyttes i varierende grad for Finanstilsynet i henholdsvis Sverige, UK og Spanien samt i ECB.

Sverige	6 måneders karenstid for senior leadership (management board), hvis de går til den private sektor. For alle andre 2 måneder.
Spanien	2 års karenstid for topledelsen (f.eks. director general), hvis den nye ansættelse er direkte relateret til den forhenværende ansættelse (eks. hvis vedkommende har udstedt eller haft indflydelse på beslutninger vedr. selskabet). I andre tilfælde en karenstid på 6 måneder. Øvrige medarbejdere kan pålægges mellem 1 måned og 1 års karenstid, afhængigt af medarbejderens stilling og tilknytning til det institut, som de nu skal arbejde for.
ECB	Fra 3 måneder til 1 års karenstid alt afhængigt af hvilken løn-gruppe, den enkelte medarbejder tilhører samt hvor tæt en tilknytning, den enkelte medarbejder har til det institut, som tilbyder ansættelse.

Der findes ikke i dag lignende regler for medarbejdere, der skifter fra Finanstilsynet til den private finansielle sektor. Der indføres derfor en model, hvor Finanstilsynets direktion og medarbejdere med særlige funktioner kan omfattes af en vidensklausul. Direktionens vidensklausul skal være 6 måneder, mens de øvrige medarbejderes klausuler kan være af kortere varighed, dog minimum 2 måneder. Direktionen og de øvrige omfattede medarbejdere kan kompenseres økonomisk for vidensklausulen via et lønløft, op til 15 pct. af grundlønnen (basisløn, kvalifikationstillæg, pension mv.).

For så vidt angår den situation, hvor en medarbejder skifter fra sektoren til Finanstilsynets direktion eller bestyrelse, fremgår det af bekendtgørelse for bestyrelsens forretningsorden, at der skal foretages en vurdering af behovet for en særlig karenstid henset til medlemmets tidligere hverv. I karenstiden kan medlemmet hverken tage del i behandlingen

eller afgørelsen af sager med relation til den pågældendes tidligere arbejdsplads. Dette gælder uanset, at medlemmet ikke i sit tidligere hverv har taget del i behandlingen af den pågældende sag. Karensperioden vurderes i dag konkret fra sag til sag. Denne karensperiode skal konkretiseres, så den minimum skal være 6 måneder. Der kan derudover lægges vægt på bl.a. medlemmets forhenværende arbejdsplads betydning for det finansielle system og på medlemmets stilling i virksomheden.

Ved siden af disse regler vil forvaltningslovens regler om inhabilitet fortsat være gældende. Medlemmer af bestyrelsen og direktionen må derfor ikke deltage i behandlingen af en sag, hvis der er omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om deres habilitet. Et medlems tidligere ansættelse i en finansiell virksomhed vil som udgangspunkt skabe inhabilitet efter forvaltningsloven for så vidt angår sager, der vedrører forhold, der er foregået i ansættelsesperioden.

Reglerne om inhabilitet skal ses i sammenhæng med forslaget til skærpeelse af kravene til egnethed og hæderlig, se beskrivelse af initiativ 13.

FAKTAARK

Initiativ 15: Styrket myndighedssamarbejde og koordinering

Beskrivelse af initiativ:

Samarbejdet og koordineringen mellem myndighederne på hvidvask- og terrorfinansieringsområdet skal styrkes, og der skal sikres en effektiv brug af underretninger fra virksomhederne.

Der skal derfor gennemføres de nødvendige tiltag for at sikre et styrket HvidvaskForum, samt igangsættes et arbejde med at forbedre rammerne for brugen af underretningerne, herunder kravene til, hvordan oplysninger kan gives til Hvidvasksekretariatet i SØIK.

Initiativet kan igangsættes med det samme.

Bemærkninger:

Det er afgørende, at der er en effektiv og målrettet koordinering af indsatsen på hvidvask- og terrorfinansieringsområdet mellem de relevante myndigheder. Til det formål er HvidvaskForum etableret. Alle ansvarlige myndigheder og ministerier på hvidvask og terrorfinansieringsområdet deltager i HvidvaskForum.

Styrkelse af HvidvaskForum

Det er afgørende for en effektiv indsats på hvidvaskområdet, at samarbejdet og koordineringen mellem de relevante myndigheder er så tæt og effektiv som muligt. Sagerne om finansiel kriminalitet har afsløret, at der kræves et tættere og mere koordineret samarbejde og informationsudveksling mellem myndighederne, for at sikre at sagerne ikke falder ned mellem to stole. Til det formål etableres faste grupper under HvidvaskForum bestående af relevante myndigheder, der kan drøfte mere specifikke forhold:

1. En gruppe, der effektivt koordinerer udmøntning af anbefalinger og politiske aftaler mv. på hvidvask- og terrorfinansieringsområdet, og som i lyset af bl.a. de nationale risikovurderinger for hvidvask og terrorfinansiering, drøfter eventuelle behov for yderligere tværgående indsatser.
2. En gruppe, der koordinerer og drøfter det internationale samarbejde.
3. En gruppe, der primært har til formål at etablere en god information til branchen og offentligheden.

Det vil kunne skabe et endnu tættere samarbejde i HvidvaskForum og en mere effektiv organisering.

For at få mest mulig nytte ud af de oplysninger, der indhentes og deles mellem myndighederne, iværksættes der en undersøgelse af, hvordan nye teknologier (f.eks. machine learning, kunstig intelligens mv.) kan inddrages og anvendes til at automatisere og optimere brugen af data i myndighedernes kontrol og tilsynsarbejde.

Styrket operationelt og taktisk samarbejde

Med inspiration fra Center for Terroranalyse etableres der endvidere et endnu tættere og fast operationelt samarbejde mellem relevante myndigheder på hvidvask- og terrorfinansieringsområdet, hvor der kan drøftes konkrete risici, koordineres nationale risikovurderinger på et detaljeret niveau samt drøftes sager, hvor myndighederne har overlappende aktiviteter samt foretages strategisk koordinering af myndighedernes indsats på området. Rammerne for samarbejdet vil skulle afklares nærmere, herunder hvor det mest hensigtsmæssigt forankres.

I forhold til rammerne for samarbejdet er det vigtigt, at myndighederne kan udveksle nødvendige oplysninger om bl.a. aktuelle kriminalitetstendenser og risici. Det gør sig også gældende på taktisk niveau, hvor myndighederne skal kunne udveksle oplysninger om specifikke aktører, og hvor der bør sikres fortrolighed af hensyn til oplysningernes sensitive karakter. Det kan nødvendiggøre gennemførelse af lovgivning, der sikrer fornøden fortrolighed om arbejdet.

Bedre underretninger og øget nyttiggørelse heraf

Det er væsentligt, at der løbende arbejdes med initiativer, som kan sikre, at de underretninger, der modtages i Hvidvasksekretariatet i SØIK, har en kvalitet og form, der gør oplysningerne anvendelige til brug for myndighedernes løbende arbejde med at forebygge og efterforske hvidvask, terrorfinansiering og bagvedliggende kriminalitet, herunder f.eks. skatteunddragelse.

Virksomhederne omfattet af hvidvaskloven skal i dag underrette Hvidvasksekretariatet i SØIK, hvis de bliver vidende om eller ikke kan afkræfte en mistanke om hvidvask eller terrorfinansiering. Hvidvasksekretariatet modtog i 2018 mere end 35.000 underretninger.

De underretningspligtige fremsender imidlertid oplysninger i forskellige formater, hvilket gør arbejdet hermed tungt. Det samme gør sig gældende, når der indhentes supplerende oplysninger fra de underretningspligtige til brug for sekretariatets analyser. For at sikre størst mulig nyttiggørelse af underretningerne, herunder øge mulighederne for søgbarhed på tværs af oplysningerne, er der behov for at stille øgede krav til, hvordan oplysningerne skal indleveres.

Herudover vurderes det, at en forbedret løbende tilbagemelding på underretningerne fra de underretningspligtige vil kunne styrke den forebyggen-

de indsats og øge kvaliteten af underretningerne, ligesom det vil kunne forbedre myndighedernes anvendelse af underretningerne. HvidvaskForum skal derfor undersøge, hvordan der kan sikres en forbedret løbende tilbagemelding på underretningerne til virksomhederne, og hvordan underretningerne kan anvendes mere i myndighedernes arbejde.

FAKTAARK

Initiativ 16: Styrkelse af sagkundskab under domstolsbehandling

Beskrivelse af initiativ:

Mulighederne for at gøre ansvar gældende over for finansielle virksomheder afhænger ikke kun af klare og tydelige ansvarsbestemmelser i lovgivningen, men også af domstolenes behandling af retssagerne om overtrædelse af den finansielle lovgivning. En række sager mod finansielle virksomheder og deres aktiviteter er karakteriserede ved at være fagligt meget komplicerede, herunder at forudsætte forståelse for hvordan de finansielle markeder fungerer. Der skal derfor gennemføres en analyse af mulighederne for at styrke sagkundskaben ved domstolsbehandlingen i søgsmål mod virksomheder mv. for overtrædelse af den finansielle lovgivning, herunder hvidvaskloven.

Analysen forventes at være færdig senest ved udgangen af 2019.

Bemærkninger:

Det er vigtigt, at der også er den tilstrækkelige sagkundskab til stede i danske domstoles behandling af sager på det finansielle område.

Der er i dag mulighed for, at sagkyndige kan deltage ved behandlingen af sager i henholdsvis by- og landsretter, Sø- og Handelsretten og Boligretten. For hver landsretskreds beskikkes et antal sagkyndige til at deltage i behandlingen af by- og landsretternes sager. Desuden beskikker præsidenten for Sø- og Handelsretten et antal sagkyndige, som hovedsageligt indstilles af erhvervsorganisationer.

Brugen af sagkyndige dommere er dog sjælden i sager mod finansielle virksomheder. I forbindelse med de verserende erstatningssager mellem Finansiell Stabilitet og de tidligere ledelsesmedlemmer i de pengeinstitutter, der gik ned i forbindelse med den finansielle krise, herunder Roskilde Bank-sagen, Amagerbanken-sagen og Capinordic-sagen, har der eksempelvis ikke deltaget sagkyndige dommere i forbindelse med domstolsprøvelsen af, hvorvidt der blev handlet ansvarspådragende fra de tidligere ledelsesmedlemmers side.

En styrkelse af sagkundskaben i forbindelse med domstolsprøvelsen af sager på det finansielle område vil f.eks. kunne ske ved, at der etableres en obligatorisk ordning med sagkyndige dommere, eller ved at der fastsættes regler om, at sagkyndige dommere skal deltage ved domstolsprøvelsen af bl.a. sager, hvor forretningsmæssige dispositioner har afgørende betydning for pådragelsen af ansvar.

Dette initiativ kunne eventuelt suppleres med, at der sikres tilstrækkelig efteruddannelse af de siddende dommere.

For at styrke håndhævelsen af reglerne på det finansielle område, herunder særligt at sikre en effektiv indgriben over for finansiell kriminalitet, herunder hvidvask, og sikre en stabil praksis på et fagligt kompliceret område, er der et ønske om at styrke sagkundskaben i forbindelse med domstolsprøvelsen af sager på det finansielle område.

Der skal derfor i regi af Justitsministeriet i samarbejde med Erhvervsministeriet foretages en analyse af mulighederne for at styrke sagkundskaben ved domstolsbehandlingen i søgsmål mod virksomheder mv. for overtrædelse af den finansielle lovgivning, herunder hvidvaskloven. Baseret på resultatet af analysen kan relevante initiativer iværksættes.

FAKTAARK

Initiativ 17: Evaluering af hvidvaskområdet

Beskrivelse af initiativ:

Ved udgangen af 2020/begyndelsen af 2021 iværksættes en evaluering af de lovgivnings- og tilsynsmæssige rammer for bekæmpelse af hvidvask på baggrund af strammingerne af hvidvaskforanstaltningerne siden 2016/2017. Evalueringen vil få deltagelse af udenlandske eksperter.

Bemærkninger:

Danmarks indsats på hvidvaskområdet blev i 2016/2017 evalueret af den internationale anti-hvidvask og terrorfinansieringsorganisation FATF (Financial Action Task Force). FATF pegede på den baggrund på en række forbedringspunkter for Danmark.

Siden har Danmark gennemført en række tiltag på hvidvaskområdet, bl.a. gennemførelse af fælleseuropæiske regler, herunder 4. og (til januar 2020) 5. hvidvaskdirektiv, og en række yderligere regler på hvidvaskområdet, der er besluttet i forbindelse med flere brede politiske aftaler om styrkelse af indsatsen for bekæmpelse af hvidvask.

De mange tiltag har bl.a. indebåret, at den generelle indsats på området blandt både myndigheder og virksomheder er intensiveret betydeligt. Derudover er reglerne blevet strammet, og konsekvenserne af overtrædelse af lovgivningen er blevet skærpet. Endelig er tilsyn og håndhævelse af hvidvaskreglerne blevet styrket med tilførsel af flere ressourcer til myndighederne.

På den baggrund skal der i forbindelse med FATF's opfølgende evaluering af Danmark 2020/2021 gennemføres en evaluering af Danmarks indsats på området med henblik på at vurdere Danmarks lovgivnings- og tilsynsmæssige rammer for bekæmpelse af hvidvask i forhold til andre sammenlignelige EU-lande, herunder om der er behov for yderligere ressourcer på området.

Erfaringerne med den foreslåede mulighed for, at Finanstilsynet kan indsatte uvildige sagkyndige personer i finansielle virksomheder skal bl.a. indgå i evalueringen mhp. at vurdere om der er behov for at udvide anvendelsen af sagkyndige bredere på det finansielle område end alene i forhold til bekæmpelse af finansiell kriminalitet.

Der inddrages udenlandske eksperter i evalueringsarbejdet. Ligeledes vil resultatet og erfaringerne fra IMF's evaluering af Danmark, der gennemføres i 2019, indgå i evalueringsarbejdet.

Erhvervsministeriet tager initiativ til at gennemføre evalueringen.